

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ การประเมินผลกระทบต่อสุขภาพเบื้องต้นของเกษตรกรจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชในสวนลำไย ตำบลวังผาง กิ่งอำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน

ผู้เขียน นางสาวทองเพ็ญ ปาละก้อน

ปริญญา สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

รศ.ดร. พงศ์เทพ วิวรรณะเดช	ประธานกรรมการ
ผ.ศ. สมศรี ปัทมพันธุ์	กรรมการ
ดร. ทิพวรรณ ประภามณฑล	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์การใช้สารเคมีและผลกระทบต่อสุขภาพเบื้องต้นทั้ง 4 มิติของเกษตรกรตำบลวังผาง กิ่งอำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน โดยศึกษาทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ รวบรวมข้อมูลจากการสำรวจพื้นที่ การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เชิงลึกและจัดทำเวทีผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 35 คน และใช้แบบสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง 322 คน ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) และข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา

ผลการศึกษาสัมภาษณ์เชิงลึกและจัดทำเวที พบว่า ผลกระทบทางสุขภาพในด้านบวกจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชในสวนลำไยได้แก่ การประหยัดแรงงาน ประหยัดเวลา ผลผลิตมีคุณภาพดี ขายได้ราคา ผลกระทบด้านลบ ได้แก่ ปัญหาโรคระบบโครงร่างและกล้ามเนื้อ และการเจ็บป่วยด้วยโรคมะเร็งมีมากขึ้น ภาวะที่เป็นทุกข์จากการที่สารเคมีกำจัดศัตรูพืชทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้นและราคาลำไยตกต่ำ มีภาระหนี้สิน เกิดมลภาวะต่อระบบนิเวศน์

และเสี่ยงต่อความเจ็บป่วย การมุ่งปริมาณผลผลิตและรายได้ ทำให้การไปมาหาสู่กันน้อยลง ในหมู่เครือญาติและชุมชน และเวลาในการแสวงหา ความสงบทางใจมีน้อยลง

ผลการสำรวจสถานการณ์การใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชพบว่า การส่งเสริม การผลิตลำไย เชิงการค้า การใช้สารเร่งดอกลำไย และภาระหนี้สินเป็นความจำเป็นที่ทำให้ต้องพึ่งพาสารเคมีกำจัดศัตรูพืช เกษตรกรที่ไม่มีที่ทำกินของตนเองต้องยึดอาชีพรับจ้างฉีดพ่นเป็นรายได้หลัก กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีขนาดพื้นที่เพาะปลูก 1-5 ไร่ร้อยละ 60.2 มีระยะเวลาการใช้ 6-10 ปี ร้อยละ 32.3 ใช้สารเคมีกำจัดแมลงมากที่สุดร้อยละ 94.7 ฉีดพ่นด้วยตนเองร้อยละ 92.5 ผสมสารเคมีตั้งแต่ 2 ชนิดขึ้นไปในการฉีดพ่นร้อยละ 68.9 ความถี่ในการฉีดพ่น 5 ครั้งต่อปี ร้อยละ 35.1 สูงสุดคือ 120 ครั้งต่อปี ได้รับคำแนะนำในการเลือกใช้จากร้านค้ามากที่สุด ร้อยละ 73.6 ไม่เคยตรวจสอบสารเคมีในกระแสเล็คร้อยละ 82.9 มีรายได้เฉลี่ย 87,946.5 บาทต่อปี มีค่าใช้จ่ายจากการซื้อสารเคมีกำจัดศัตรูพืชเฉลี่ย 5,994.8 บาทต่อปี กลุ่มตัวอย่างบางส่วน มีพฤติกรรมการใช้และการปฏิบัติยังไม่ถูกต้อง อาการเจ็บป่วยที่พบหลังการสัมผัสสารเคมีกำจัดศัตรูพืชส่วนใหญ่ ได้แก่ ปากแห้งคอแห้ง เป็นตะคริว ปวดศีรษะ เวียนศีรษะ ตาพร่ามัว และกล้ามเนื้ออ่อนแรงตื้อก กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เห็นด้วยว่า การใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชในสวนลำไยทำให้ปัญหาโรคระบบโครงร่างและกล้ามเนื้อมีมากขึ้นร้อยละ 71.1 รู้สึกท้อและเป็นทุกข์จากราคาลำไยตกต่ำและสารเคมีกำจัดศัตรูพืชราคาแพงขึ้นร้อยละ 92.2 และ 91.6 ตามลำดับ พืชผักพื้นบ้านมีการปนเปื้อนร้อยละ 96.3 เกิดมลภาวะต่อระบบนิเวศร้อยละ 92.5 และการปนเปื้อนสารเคมีกำจัดศัตรูพืชใน ถ่าน้ำปิ้ง ถ่าน้ำดื่ม และหนองล่อง ทำให้รู้สึกสูญเสีย และเสียดายแหล่งน้ำธรรมชาติที่เคยอุดมสมบูรณ์และเป็นแหล่งรวมคุณค่าของท้องถิ่นไป ร้อยละ 89.1 เวลาในการแสวงหาความสงบทางใจน้อยลง และการไปมาหาสู่กันน้อยลง ในหมู่เครือญาติและชุมชนร้อยละ 54.3 และ 55.0 ตามลำดับ

ผลจากการศึกษาสะท้อนให้เห็นว่า ภัยคุกคามและภาวะเสี่ยงต่อสุขภาพของเกษตรกร จากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชในสวนลำไย จำเป็นต้องได้รับการค้นหา ติดตาม ตรวจสอบ และเฝ้าระวังอย่างต่อเนื่อง โดยชุมชนควรมีบทบาทสำคัญในเรื่องนี้ สร้างและเชื่อมโยงเครือข่ายองค์กรในชุมชนทุกภาคส่วนให้มามีส่วนร่วม การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลด ละ เลิก การใช้ ควรได้รับการสนับสนุนอย่างจริงจังจากรัฐ และการดำเนินงานในทุกกรณีข้างต้น ต้องยึดหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนและมุ่งเน้นการสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่นำไปสู่ ความเข้มแข็งขององค์กรภาคประชาชน ในการแสดงบทบาทต่างๆ

Independent Study Title The Initial Health Impact Assessment of the
Agriculturist on Using Pest-Controlling Chemicals in
Longan of Wangpang Subdistrict Wiang Nong Long
District Lamphun Province.

Author Miss Tongpen Palagone

Degree Master of Public Health

Independent Study Advisory Committee

Assoc. Prof. Dr. Phongtape Wiwatanadate Chairperson

Asst. Prof. Somsri Pattamapun Member

Dr. Tippawan Prapamontol Member

ABSTRACT

The objectives of initial health impact assessment of the agriculturists on using pest-controlling chemicals in longan orchards were to study the situation of pest-controlling chemicals used and its impacts on 4 dimensions of health among the agriculturists in Wangpang subdistrict, Wiang Nong Long district, Lamphun province. The qualitative and quantitative studies were applied. Data were collected by using non-participating observation, in-dept interviewing, brainstorming workshop with 35 stakeholders, and a survey with a sample size of 322. The content analysis was used for qualitative data and descriptive statistics was applied to quantitative data.

The in-dept interviews and brainstorming workshop showed that the positive health impacts on using pest-controlling chemicals were labor saving, time saving, good quality product, good price whereas negative impacts were musculoskeletal diseases,

increased numbers of cancers patients and stress, and suffering from high investment and low price of longan, debts, ecological pollution, high risk to illness, less relationship of relatives and no time for mental relaxation.

The survey of pest-controlling chemicals using found that the promotion of longan product as commercial, the use of longan flowering stimulants, and being in debt necessitated them to use pest-controlling chemicals. Most agriculturists owned land 1-5 Rai (60.2%). Those lands had been used for 6-10 years (32.3%). Most of them had been using pest-controlling chemicals (94.7%), among which they sprayed by themselves (92.5%). At least 2 types of pest-controlling chemicals were mixed and used (68.9%). Some respondents used the chemicals improperly. Most symptoms found after using pest-controlling chemicals were dried throat and mouth, cramp, headache, dizziness, blurred sight, and muscular jerks. Most samples agreed that using pest-controlling chemicals caused more musculoskeletal diseases (71.1%), being discouraged and suffered from low price of longan and high cost of pest-controlling chemicals (92.2 and 91.6%). The pest-controlling chemicals contaminated their home-grown vegetables (96.3%), caused ecological pollution (92.5%). The Ping, Lee river and Nonglong lagoon contamination caused the damages of the local natural resources (89.1%), less time of mental relaxation and less relative and community relationship (54.3 and 55.0%).

The results of this study reflected that health threat and risk of agriculturists in using pest-controlling chemicals in longan orchards must be continuously checked and followed by the people in communities. The communities should participate as a network of all stakeholders. They also should change their behavior in order to reduce and stop using pest-controlling chemicals otherwise they should be advised and advocated by the government. All people should take part by using the concept of people participation and learning process in order to empower all organizations.

All rights reserved